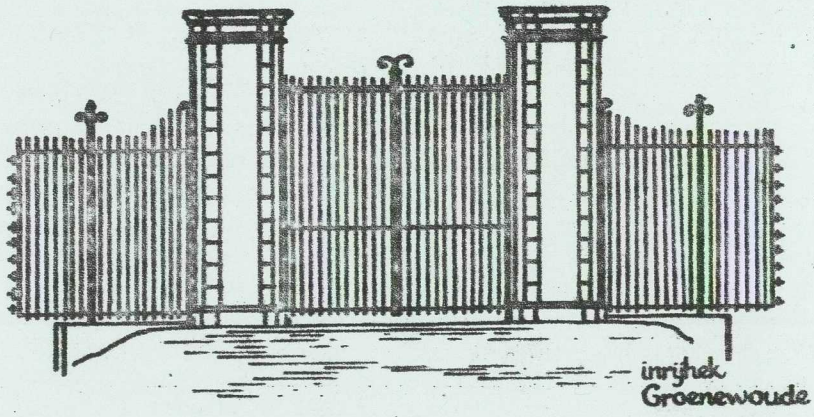

Mededelingenblad 4

Stichting Oud Woudenberg

Redactie: G.D. Marringa (voorzitter)
Th. van Straalen
J.J. Timmer (secretaris)

Redactieadres:
Paulus Potterlaan 45
3931 TD Woudenberg
Telefoon (03498) 3291

De Stichting Oud Woudenberg, opgericht 15 december 1955, stelt zich ten doel:

1. Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard betrekking hebbend op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving.
2. Het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de gemeente Woudenberg.
3. Het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente Woudenberg in het verleden en heden.

Secretariaat: G. Moesbergen, Stationsweg 169,
3931 EN Woudenberg
Telefoon (03498) 1464

Donatie minimaal f. 10,00 per jaar
Aanmelding als donateur graag bij de secretaris van de stichting

Postgiro nummer 2057783
Rekeningnummer Rabobank Woudenberg 3724.34.401

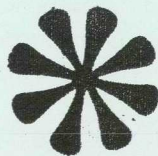
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de uitgeefster

---

INHOUD

Voorwoord	pag. 57
Jaarlijks uitstapje	pag. 59
De Klapperman	pag. 61
● Jaarverslag 1982	pag. 62
Schenken en aankopen 1982	pag. 64
Bestuur	pag. 66
Exploitatierkening 1982	pag. 67
Balans per 31 december 1982	pag. 68
Donatie 1983	pag. 69

VOORWOORD

De Mededelingenbladen 1, 2 en 3 hebben enkele reacties opgeleverd, die bij de Werkgroep zijn ontvangen. Wij zijn heel blij met opmerkingen van lezers. Door het gezamenlijk aandragen van betrouwbare gegevens kunnen we de historie van onze gemeente ook betrouwbaar aan het papier toevertrouwen.

Monumenten

De heer M. Wassen te Scherpenzeel schrijft ons dat op bladzijde 19 verzuimd is te vermelden dat het terrein, waarin overblijfselen van het versterkte huis Lichtenberg aan de Maarsbergseweg, ook beschermd is. Dit monument is opgenomen in het register van beschermde archeologische monumenten, waarover de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek te Amersfoort een wakend oog heeft.

Inderdaad zijn wij niet volledig geweest. Wij hadden ons beperkt tot de opstallen (historische gebouwen en hekken) en Lichtenberg is een historisch terrein met volkstuinjes, waarop geen opstallen meer staan.

Bruinenburger- en Geeresteinse schut

Van ons oud-bestuurslid, de heer J. van Lambalgen te Amersfoort, kregen wij veel gegevens over de historische Bruinenburger sluis toegezonden. Het bleek dat de Vereniging 'Oud-Utrecht' hieraan in 1969 reeds aandacht had besteed. Zie ook bladzijde 47.

Ook onze plaatsgenoot, de heer P.P.A. Appel, kan ons gegevens en foto's doen toekomen van de door de provincie Utrecht uitgevoerde restauratie in 1975.

De in prima staat verkerende sluis is eigendom van de provincie Utrecht.

De gedenksteen, welke was aangebracht in het Geeresteinse schut is 'boven water'. Beheerders van het landgoed Geerestein hebben zich over deze gedenksteen ontfemd. De in twee stukken aangetroffen steen wordt op het landgoed bewaard.

Mobilisatie, evacuatie, oorlogsjaren, bevrijding

Op ons verzoek om gegevens uit de roerige tijd 1939-1945 hebben wij een tweetal reacties gehad. Het is de bedoeling om in het komend winterseizoen een praatje met deze Woudenbergers te maken. Nu de eerste 'schapen over de dam' zijn volgen er ongetwijfeld meer. Wij hebben ook veel meer reacties nodig. Talloos moeten de contacten zijn geweest met gemobiliseerden, geëvacueerden, de bezetter en de bevrijder.

Wij gaan nu 'de rollen eens omdraaien'. Als u zich niet meldt dan gaan wij dit doen. Een aantal Woudenbergers, dat de periode 1939-1945 zeer bewust heeft meegemaakt, kan van ons een keer een bezoekje verwachten om eens over uw belevenissen te praten.

Voor ons betekent dit vanzelfsprekend een omvangrijk karwei wat niet in één winterseizoen is geklaard.

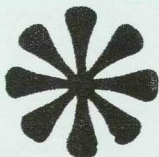
Tips zijn van harte welkom en vooral graag namen en adressen van mensen, die veel over de jaren 1939-1945 kunnen vertellen.

Wie met ons tot de conclusie komt dat herinneringen aan deze tijd in Woudenberg voor het nageslacht moeten worden bewaard, dan is aller medewerking nodig om deze inmiddels historische feiten aan het papier toe te vertrouwen. Het raadplegen van archieven is bij lange na niet voldoende. Zie ook bladzijde 34 en 39.

Slot

Wij willen dit voorwoord besluiten met de mededeling dat de bedoeling is om op woensdag 23 november aanstaande een donateursavond te beleggen. Noteert u alvast deze datum?

Namens de Werkgroep Publiciteit,
G.D. Marringa, voorzitter

JAARLIJKS UITSTAPJE

Traditiegetrouw organiseert de stichting ook dit jaar weer een uitstapje voor donateurs en andere belangstellenden. Wel geteld is dit nu de 7e keer dat we met elkaar een middagje op stap gaan. Uiteraard is het ook deze keer weer de bedoeling iets 'ouds' te gaan bezichtigen. Daarvoor zijn we nu eenmaal een oudheidkundige instelling.

Dit jaar is er gekozen voor de historische stad Den Haag. De stad van waaruit ons land wordt bestuurd. De stad met z'n regeringsgebouwen, ministeries, ambassades en niet te vergeten het Koninklijk Paleis 'Huis ten Bosch'.

Het uitstapje zal worden gehouden op

woensdag 21 september aanstaande.

Vertrek bij het Verenigingsgebouw aan de Schans om 12.00 uur 's middags. U wordt beleefd doch dringend verzocht precies op tijd aanwezig te zijn.

De zaterdag is voor deze excursie minder geschikt omdat er dan meestal demonstraties zijn op het Binnenhof. Daarom is er gekozen voor de woensdag.

Het is de bedoeling de historische vergaderruimten van het landsbestuur, waarvan vaak maar een globale indruk in de huiskamer via de televisie tot ons komt, nu met eigen ogen te aanschouwen, terwijl er deskundige uitleg wordt gegeven.

Wanneer we op het Binnenhof zijn gearriveerd, worden de deelnemers om 14.00 uur in twee groepen gesplitst. De eerste groep kan kijken en luisteren naar een diaserie over de historie van de gebouwen van het Binnenhof en krijgt daarna de gelegenheid de Ridderzaal te bezichtigen, waar een dag eerder Hare Majesteit de Koningin de troonrede heeft uitgesproken.

Daarna volgt een rondleiding door de vergaderruimte van de Eerste of de Tweede Kamer der Staten-Generaal, afhankelijk van het gebruik van de ruimten voor vergaderingen.

De tweede groep bezichtigt eerst de Ridderzaal en de vergaderruimte van de Eerste of de Tweede Kamer en kan daarna naar de diaserie komen kijken en luisteren.

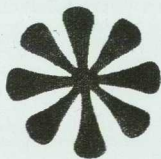
Na deze excursie gaan we een kleine rondrit maken naar en over de boulevard van Scheveningen en via onder andere het Vredespaleis gaan we naar Rijswijk, waar in het Motel Hoornwijck ons een verversing zal worden aangeboden.

Na de pauze gaan we via de Glazen Stad - Naaldwijk in het Westland - terug naar Woudenberg waar we omstreeks 19.30 hopen te arriveren.

De kosten bedragen f. 20,00 per persoon. U wordt verzocht het ingesloten aanmeldingsformulier uiterlijk 14 september aanstaande in te leveren bij de secretaris van de stichting, de heer G. Moesbergen, Stationsweg 169, alhier, tel. (03498) 1464, onder gelijktijdige betaling van de kosten door middel van overmaking naar postrekening 2057783 of op het rekeningnummer bij de Rabobank Woudenberg 3724.34.401 ten name van de Stichting Oud Woudenberg.

De excursie is voorbereid door een commissie, bestaande uit de bestuursleden C.J. van Ekris, G.J. Jetten, J. Moesbergen en W. van der Wiel. Het bestuur hoopt op een grote deelname en dat het - evenals vorige jaren - een geslaagde excursie mag worden.

G.D. Marringa

DE KLAPPERMAN

Bij het openen van de enveloppe heeft u het natuurlijk al direct gezien. Het resultaat van een intensieve voorbereiding.

Na 'De Klapperman' even te hebben doorgebladerd, zult u het met ons eens zijn dat wij, niet ten onrechte, er zeer mee ingenomen zijn ons nieuweblad aan u te kunnen presenteren.

Vanwege de groeiende belangstelling voor de lokale geschiedenis en de gestadige groei van het aantal donateurs van onze stichting is deze uitgave mogelijk gebleken.

Nadat het boek 'Uit de geschiedenis en het volksleven van Woudenberg', uitgegeven onder auspiciën van de Stichting Oud Woudenberg, niet lang na de verschijning in 1969 geheel was uitverkocht, kon de komst van 'De Klapperman' niet lang meer uitblijven. Het is daarom verheugend dat nu de **geschiedkundige** beschrijving van ons dorp weer ter hand is genomen.

In het eerste Mededelingenblad heeft u op bladzijde 4 en 5 een keur van onderwerpen kunnen lezen waarover in de toekomst zou kunnen worden gepubliceerd. In deze eerste uitgave van 'De Klapperman' heeft de redactie een eerste aanzet **gegeven**.

Wij waarderen het bijzonder dat onze plaatsgenoot, de heer D.A. Eilander, deze keer een waardevolle bijdrage heeft geleverd.

Aan het tweede nummer van 'De Klapperman' wordt nu gewerkt. Graag stellen we ook voor anderen de kolommen van ons nieuwe blad open. Indien iemand onder u ook een bijdrage wil leveren, neemt u om eventuele dublures te voorkomen, dan eerst even contact op met de redactie.

Nog een toelichting. Het was aanvankelijk de bedoeling de Bijdragen tot de geschiedenis van Woudenberg uit te geven in de vorm van een losbladige vulling voor een ringband. Om meer dan één reden is van dat voornemen afgezien.

Voor een ieder die 'De Klapperman' wil bewaren, en wie zou dat niet willen, nog het volgende.

Wij gaan na of het mogelijk is, tegen een aantrekkelijke prijs, u in het bezit van een zogenoemde naaldband te stellen. Zodra u dan weer een 'Klapperman' ontvangt, kunt u het blad op een eenvoudige wijze in deze naaldband opbergen.

Op die manier verkrijgt u na verloop van jaren een fraai naslagwerk over de geschiedenis van Woudenberg.

Namens het bestuur en de
Werkgroep Publiciteit,
C.J. van Ekris, voorzitter

JAARVERSLAG 1982

In het kort vermelden wij de activiteiten van de stichting in 1982.

- het aantal donateurs steeg in 1982 van 258 naar 287. Een groei van 29 donateurs of afgerond $11\frac{1}{2}$ %.
- het bestuur kwam vijf keer bijeen voor de behartiging van de belangen van de stichting.
- het jaarlijks uitstapje op 22 september naar het oude Hanzestadje Elburg werd gemaakt met 80 deelnemers.
- op 22 februari werd door het bestuur rapport uitgebracht aan de gemeente over een inventarisatie van de rieten daken in het dorp en in het buitengebied.
- in diezelfde maand werd ook een advies aan het gemeentebestuur uitgebracht over de straatnaamgeving in het bestemmingsplan Laanzicht.
- voor de medewerkers van Tafeltje-Dekje werd op 30 maart in het Bejaardencentrum Groenewoude een dubbele dia-vertoning (oude en nieuwe situaties naast elkaar) georganiseerd.
- op 4 april brachten de bestuursleden G.D. Marringa en G. Moesbergen een bezoek aan het Streekarchivaat

- voor Zuid-West-Utrecht te Benschop, waar nuttige gegevens werden verkregen voor het registreren en opbergen van foto's en krantenknipsels.
- op 5 mei vond in Hotel Schimmel de door de Oranje-Verenigingen van Scherpenzeel en Woudenberg georganiseerde bijeenkomst plaats van oud-militairen, die in de mobilisatie- en oorlogstijd 1939-1940 hier in de omgeving waren gelegerd. De stichting was daarbij vertegenwoordigd met een stand met verschillende foto's. Als prettig resultaat hiervan konden van enkele van de honderden reünisten foto's uit hun bezit worden gereproduceerd.
  - met de Vereniging 'Oud-Utrecht' werd in juni overeen gekomen via een ruilabonnement elkaar de wederzijdse publicaties toe te zenden.
  - op 7 juli kwam de door een bestuurslid van de stichting ontworpen Vallei-fietsroute uit, die een goede ontvangst kreeg. Het is de bedoeling nog enkele fietsroutes uit te geven.
  - de jaarlijkse donateursavond vond plaats op 30 november, waarop ing. J.W. van Maren uit Scherpenzeel een aandachtig gehoor kreeg met zijn onderwerp 'Komt Jan van Schaffelaar uit Woudenberg?'. De aansluitende diaserie was eveneens interessant.
  - op 31 december is op verzoek van de stichting de kleine luidklok van de toren van de hervormde kerk na vele jaren opnieuw in gebruik gesteld voor de aanvang van de Oudejaarsavond-kerkdienst.
  - met de ANWB werd een vrij uitvoerige correspondentie gevoerd over het plaatsen van borden bij de monumenten in onze gemeente, die door deze toeristenbond gratis ter beschikking worden gesteld.
  - de film van Fidelio over ons dorp, gemaakt omstreeks 1950, werd in het verslagjaar nog niet gerepareerd, zodat de beschadiging niet is hersteld. Onzerzijds werd aangedrongen op herstel van deze film.
  - veel voorbereidend werk werd verricht om te komen tot de periodieke uitgifte van een Mededelingenblad en de jaarlijkse Bijdragen tot de geschiedenis van Woudenberg, waartoe de Werkgroep Publiciteit regelmatig is bijeen geweest.

G. Moesbergen,
secretaris

SCHENKINGEN EN AANKOPEN 1982

Ook in 1982 heeft de stichting haar bezittingen kunnen uitbreiden.

Aangeschafte boekwerken:

- 'Van Stichtse stam', boekwerk over het geslacht De Greef van 1600-1980, geschreven door onze plaatsgenoot W. de Greef Azn.
- 'Schepenzegels in het Amersfoortse gemeente-archief', geschreven door A.F. van Beurden (geschonken door de heer Ad. Veenendaal te Amersfoort).
- 'Renswoude in oorlogstijd', geschreven door de heer S. Laansma.
- Jubileum-album, op 5 september 1932 door kerkvoogden en notabelen van de Hervormde Gemeente aangeboden aan president-kerkvoogd Baron P.A.G. van Heeckeren van Brandsenburg ter gelegenheid van diens zilveren jubileum als burgemeester van Woudenberg.
- reproductie van een oorlogsdagenverslag mei 1940 rond Lambalgen en het Broek, geschreven door de vaandrig Van Riet.

Fotocollectie:

- ingelijste foto van gebouwen en personeel van de toenmalige Coöperatie bij het N.S.-station, daterende van voor 1939 (geschonken door de heer J. Floor te Woudenberg).
- foto gemaakt ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van deze Coöperatie met ongeveer 66 personen, van 1934 (geschonken door de heer J. Floor te Woudenberg).
- foto van 1937 met directie, commissarissen en melkrijders van de toen 40-jarige Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' (geschonken door de heer J. Floor te Woudenberg).
- foto van de feestelijk verlichte Coöperatie (geschonken door de heer J. Floor te Woudenberg).
- ± 200 foto's, geschonken door de B.D.U. te Barneveld, uitgeefster van het weekblad 'De Woudenberger', periode februari 1981-januari 1982.

- een drietal foto's van de sloop van de beide molenresten aan de Maarsbergseweg/Zeisterweg, eveneens geschonken door de B.D.U. te Barneveld.
- vijf foto's uit de periode 1939-1940 betreffende Groene Kruisgebouw - Monument-De Poort - Heren Bergsteijn en Huiting - Vernielde Broekerbrug, geschonken door de heer J. van Schaik te Woudenberg.
- dertien soldatenfoto's uit 1939-1940, gemaakt door de ex-sergeant A.H. v.d. Hoek te Krimpen aan den IJssel.
- twee soldatenfoto's van de ex-sergeant H.B. Paats te Wassenaar uit de periode 1939-1940 (oude Groene Kruisgebouw/Voorstraat met Harmonie, met o.a. wijlen dokter Geyskes).
- reproductie foto van de eerste Boterfabriek-bestelauto met chauffeur (verkregen via de heer E. Hazeleger te Woudenberg).
- reproductie foto van Zangkoor Horsmeijer (verkregen via de familie A. Wallet te Woudenberg).
- reproductie van twee schoolfoto's en een foto van een feest op de Schanserwei (verkregen via de heer H. Kleinveld te Woudenberg).
- reproductie van een schoolfoto (verkregen via mevrouw Van Baaren-Van den Berg te Woudenberg).
- reproducties van een schoolfoto met meester Gijsbertse en twee foto's van de naaischool van Antje van Bentum (verkregen via mevrouw Van Barneveld-Van Bentum te Woudenberg).
- originele kiek van een zeer oude foto gemaakt rond 1900 van de Voorstraat-oostwaarts (beschikbaar gesteld door mevrouw G. Inkenhaag-van Domselaar).

Via eigen opnamen kwamen ongeveer 55 zwart-wit foto's en eenzelfde aantal kleurendia's tot stand van boerderijen met een naam, die bekend is van voor 1850.

Uit de afbraak van molenrestant en molenhuis aan de Zeisterweg in september 1982 werden een aantal kloostermoppen uit de 13e eeuw, een muuranker,

twee zogenoemde duimen en een geheng, waarvan één duim in een stuk natuursteen, en een waardevolle sluitsteen verkregen.

Allen die de stichting een schenking hebben gedaan of gelegenheid hebben gegeven tot het reproduceren van foto's dan wel de stichting tegen een redelijke prijs oudheidkundige voorwerpen en dergelijke hebben aangeboden, willen wij hiervoor oprecht bedanken. Gaarne aanbevolen!

G. Moesbergen

BESTUUR

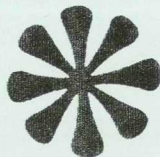

Het bestuur was in 1982 als volgt samengesteld:

1. C.J. van Ekris, voorzitter
2. G. Moesbergen, secretaris
3. J. Moesbergen, penningmeester
4. G.J. Jetten, bestuurslid
5. K.C. van Lunteren, bestuurslid
6. G.D. Marringa, bestuurslid
7. Th. van Straalen, bestuurslid
8. W. van der Wiel, bestuurslid
9. C. Wolswinkel, waarnemend voorzitter

In 1982 waren de bestuursleden C.J. van Ekris en G. Moesbergen aftredend en herkiesbaar. In de bestuursvergadering van 26 februari 1982 werden zij opnieuw herkozen.

G. Moesbergen

exploitatie-rekening 1982

<u>baten:</u>			<u>lasten:</u>
donaties	f. 2.885,00	kosten dia-avond	f. 172,75
rente	f. 214,96	kosten excursie	f. 1.459,53
bijdragen excursie	f. 1.521,00	drukwerk	f. 74,65
subsidie gemeente	f. 300,00	post, telefoon	f. 25,83
gift	f. 150,00	kantoorbenodigdheden	f. 43,60
boekje A. van Gent	f. 125,00	dia's, foto's, toevoeging aan	
boekje Inlandse Tabak	f. 21,00	verzameld materiaal	f. 382,02
Valleiroute	f. 470,00	representatie	f. 136,00
		bijdrage Handelsregister	f. 57,00
		Valleiroute	f. 200,00
		Mededelingenblad (1 en 2)	f. 389,40
		naar reserve aankopen	
		historische voorwerpen	f. 1.030,18
		naar reserve inrichting	
		huisvesting	f. 1.300,00
		naar reserve historische	
		uitgaven	f. 416,00
			<hr/>
			f. 5.686,96
			<hr/>

J. Moesbergen,
penningmeester

balans per 31 december 1982

activa:

Rabobank: spaarrekening
rek. courant
Postgirorekening

f. 6.379,98 stichtingskapitaal
f. 583,99 reserve aankopen historische
f. 449,82 voorwerpen
reserve inrichting huisvesting
reserve historische uitgaven

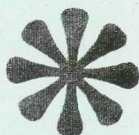
f. 7.413,79

passiva:

f. 50,00
f. 4.647,79
f. 2.300,00
f. 416,00

f. 7.413,79

J. Moesbergen,
penningmeester

DONATIE 1983

Bij dit Mededelingenblad vindt u ingesloten een stortings-/acceptgirokaart. U wordt beleefd verzocht hiermede uw donatie voor het jaar 1983 te betalen. De minimum donatie voor 1983 is vastgesteld op f. 10,00.

In voorgaande jaren waren er meerdere donateurs/donatrices die een hoger bedrag overmaakten. Vanzelfsprekend wordt dat zeer op prijs gesteld en geeft dit het bestuur van de stichting ook de stimulans om de ontplooiende activiteiten voort te zetten.

Wellicht is de toezending van het eerste exemplaar van 'De Klapperman' voor u een goede reden om het werk van de Stichting Oud Woudenberg extra te steunen. Met uw geldelijke bijdrage is het mogelijk ook in de toekomst 'De Klapperman' periodiek te laten verschijnen.

Voor de donateurs/trices die hun donatie voor 1983 reeds hebben betaald is geen stortings-/acceptgirokaart bijgevoegd.

Een spoedige betaling van de donatie wordt zeer op prijs gesteld. Bij voorbaat dank.

J. Moesbergen,
penningmeester